

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Az európai zöld megállapodás és a biodiverzitás
Műhelykonferencia

*A biológiai sokféleség megőrzésének
alkotmányos alapjai, a jövő nemzedékek
szószólójának biodiverzitásvédelmi
feladatai*

Zentainé dr. Gáspár Vera

Jövő Nemzedékek Érdekeinek Védelmé TELLátó Biztoshelyettes
Titkársága

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

Budapest, 2023. április 14.

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Bevezetés

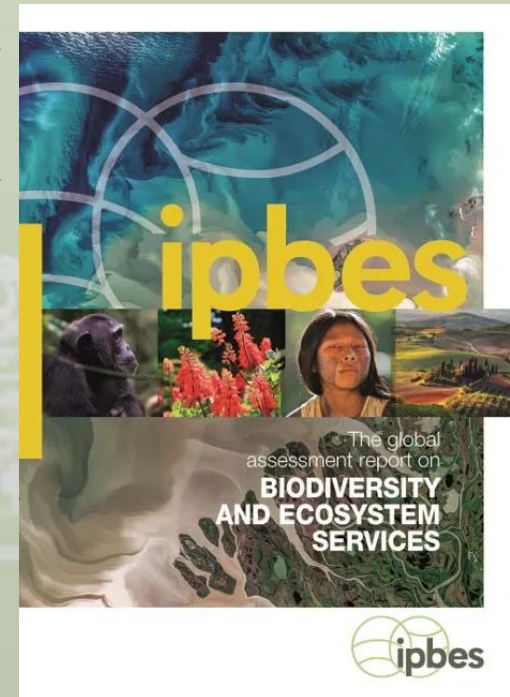
A biológiai sokféleség gyors hanyatlása, biodiverzitás csökkenése jellemző.

Az emberi tevékenység hatására körülbelül egymillió fajt fenyeget a kipusztulás.

Ez súlyosan veszélyezteti a jelenlegi és a jövő generációk egészséges környezethez való jogait, illetve egészséges környezet hiányában veszélybe kerülhetnek az élethez, az egészséghez, a biztonságos élelmiszerhez és ivóvízhez fűződő alapvető jogok is.

Okok:

- emberi tevékenység
- erőforrások nem fenntartható felhasználása
- természet átalakítása
- nem megfelelő területhasználat
- túlhasznosítás
- szennyezés
- klímaváltozás, stb.

Kép forrása: <https://www.ipbes.net/global-assessment>

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Az európai zöld megállapodás

A biológiai sokféleség csökkenése és az ökoszisztéma-szolgáltatások romlása
valamint annak hatásai

veszélyeztetik az emberi egészséget és jólétet, a természetet, az ökoszisztémákat

ez társadalmi és gazdasági kockázatot jelent

emiat további határozott fellépés szükséges az EU-ban
= európai zöld megállapodás

Általános célkitűzés:

EU 2050-re klímasemleges kontinens legyen.

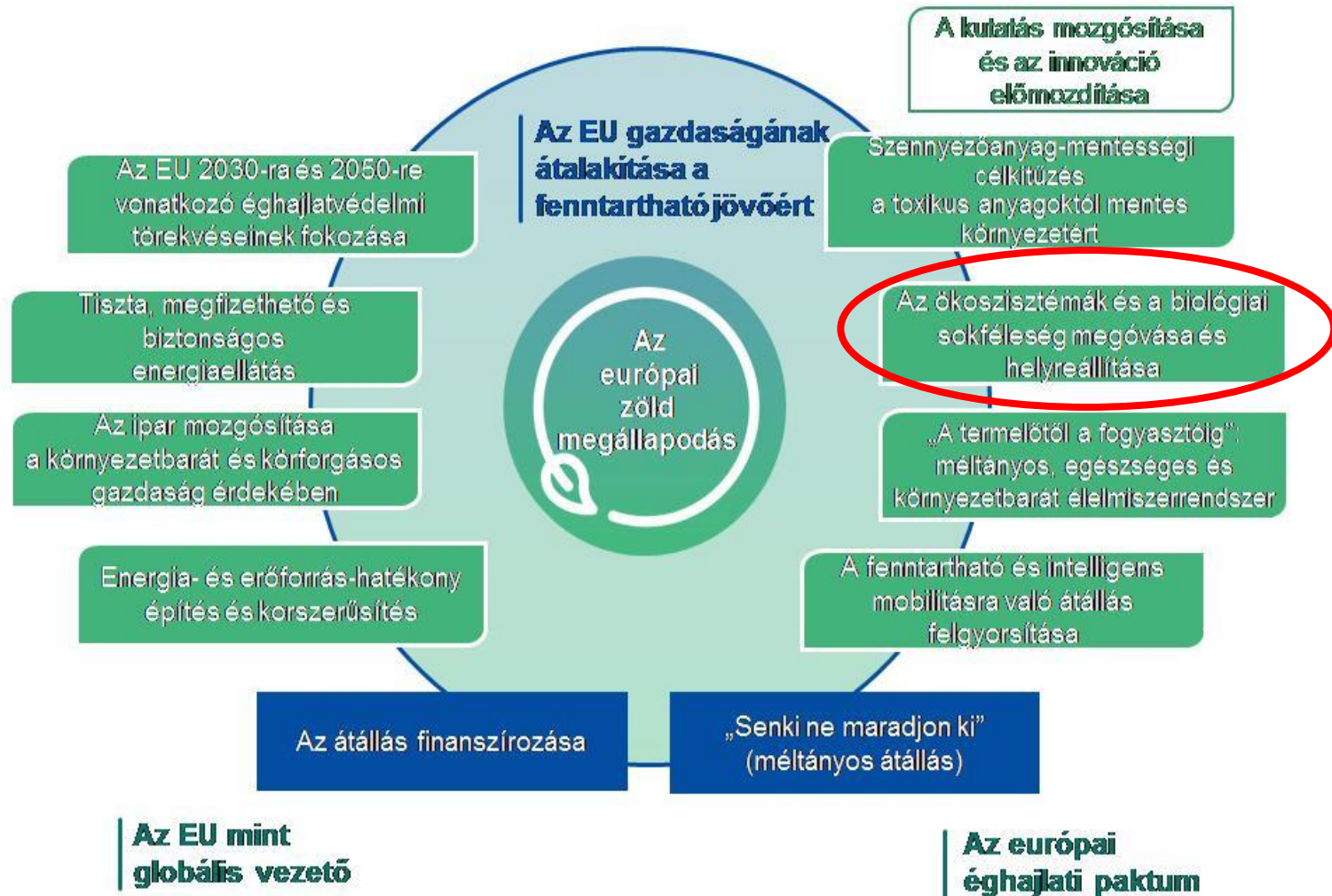
EU természeti tőkéjének védelmezése, megőrzése és növelése.

Az emberek egészségének és jólétének megtartása.

Gyakorlati megvalósítás:

Szakpolitikai dokumentumok kidolgozása: → stratégiák, irányelvek, rendeletek

Az európai zöld megállapodás

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Az európai zöld megállapodás - biodiverzitás

Biodiverzitás-védelmi célkitűzések:

- erdők, talajok, vizes élőhelyek és tőzeglápok helyreállítása
- az EU vezető szerepvállalása a nemzetközi biodiverzitás-védelmi törekvésekben (COP15)
- ambiciózus uniós biodiverzitás stratégia

Különösen: a biológiai sokféleség csökkenésének 2030-ig történő megállítása, a védett európai tengeri és szárazföldi területek körének kibővítése, a leromlott állapotú ökoszisztémák helyreállítása, a növényvédő szerek használatának visszaszorítása stb.

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Természet helyreállítás jogszabály

Stratégiai alapok:

- európai zöld megállapodás
  - EU Biodiverzitás Stratégia
- } Soft law

Új dokumentum: EU természet helyreállítási jogszabály-tervezet

- közvetlenül és kötelezően alkalmazandó rendelet lesz
- a természet valamennyi ökoszisztémájának helyreállítása
- jogilag kötelező erejű célok
- Natura 2000 területeken kívül is alkalmazandó

Az európai zöld megállapodás alapjogi vonatkozásai

Az ökoszisztémák alapvető szolgáltatásokat nyújtanak.

A sok fajból álló, diverz, összetett, stabil, jó állapotú ökológiai rendszerek előnyei:

- szélesebb körű ökoszisztéma-szolgáltatás nyújtása
- társadalmi és gazdasági haszon
- az emberi egészség és jólét, illetve természeti erőforrásokhoz való hozzáférés, valamint a fenntartható gazdasági növekedés feltételeinek biztosítása

Alapjogi vonatkozások:

- Alaptörvény P) cikk – természeti és kulturális erőforrások védelme
- Alaptörvény XX. cikk – testi és lelki egészséghez való jog
- Alaptörvény XXI. cikk – egészséges környezethez való jog

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Alaptörvényi kötelezettségek

Nemzeti Hitvallás:

- a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta
- értékeinek ápolása és megóvása
- felelősség utódainkért, jövő nemzedékért
- a természeti erőforrásaink gondos használatának védelmezése

Alaptörvény P) cikk:

- A természeti erőforrások, többek között a biológiai sokféleség, a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

Alaptörvény 38. cikk:

- A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele.

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Alkotmánybíróság gyakorlata

- Az állam köteles a biodiverzitás megőrzésére és fenntartására.
- Alaptörvény-ellenes helyzetet idézhet elő, ha az irányadó jogszabályi környezetben nem történik alaptörvény ellenes visszalépés, de a biológiai sokféleség mégis csökken.
- A természeti erőforrásokat jó állapotban szükséges a jövő nemzedékek számára átörökíteni.
- Hármask kötelezettség: a választás lehetőségének megőrzése, a minőség megőrzése és a hozzáférés lehetőségének biztosítása.
- A természeti környezetet legalább olyan állapotban adjuk át a jövő nemzedékek számára, mint ahogy azt az elmúlt nemzedékektől kaptuk.
- Tekintettel kell lennie a biológiai erőforrások fenntartható módon történő használatára, és a biológiai sokféleség megőrzésének kötelezettségére.

Szereplők a nemzet közös örökségének állapotát illetően

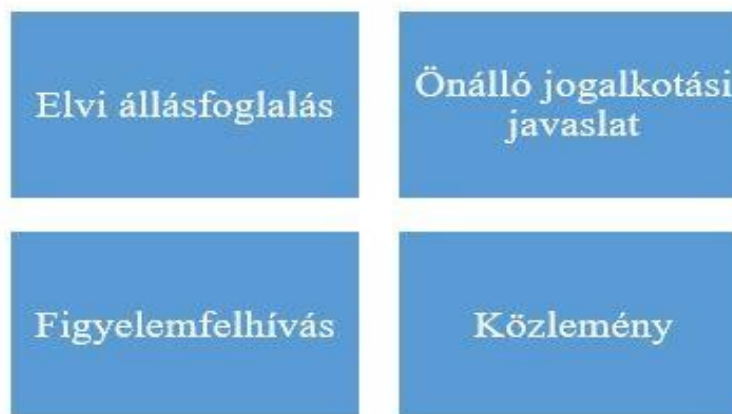
Jövő nemzedékek Szószólójának Titkársága
kutató-elemző szakmai tevékenysége

Az alapvető jogok biztosával közösen:

Önállóan:

Biztoshelyettes biodiverzitás-védelmi feladatai

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

- Jogalkotást és jogalkalmazást segítő javaslat az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelésének jogrendszerbe való beépítéséhez.
- Elvi állásfoglalás a helyi védett természeti területekkel kapcsolatos előírásokról és alapjogi keretokról.
- Jogi összefoglaló és jogalkalmazási útmutató a Natura 2000 területeket érintő tevékenységek engedélyezési rendszeréről, menetéről, legfontosabb alapelveiről.

<https://www.ajbh.hu/en/dr.-bandi-gyula>

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Biztoshelyettes biodiverzitás-védelmi feladat

- A biológiai sokféleség védelme nem szűkíthető le egyes veszélyeztetett fajok megőrzésére, sokkal inkább az emberiség létalapját jelentő természeti rendszerek stabilitásának, működőképességének feltételeit kell megteremteni.
- Aktív szerep a zöld és kék települési infrastruktúra támogatása, természet alapú megoldások előmozdítása témakörben.

Mindezen feladatok hozzájárulnak az Alaptörvény P), XX. és XXI. cikkei rendelkezéseinek érvényesüléséhez, valamint az európai zöld megállapodásban foglalt és a biodiverzitás stratégiában részletesebben kifejtett célkitűzések megvalósításához.

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

jnho@ajbh.hu

Gaspar.Vera@ajbh.hu

